

لغات و زبانهای عالم

ترجمه: جناب غلام جلالی پیغام

ترجمه از الہلال مصر

لغات والسنّه عالم بدو قسمت بزرگ سوا میشود (مترقب) (و غیر مترقب)

که اخیر الذکر از ادبیات لغات و شامل است زبانهای زنگی ساکنین

افریقی جنوبی و زبان هند امریکه و لغات چینی و دیگر السنّه که از یک مقطع ترکیب گردیده اسم، فعل و حرف آن با هم فرق کرده نمیشود.

اما قسم خستین آن یعنی السنّه مترقب به حصة بزرگ سامی آریه، تورانی

تقسیم شده از انجماله زبانهای تورانی بالسنّه مغولی، تتفاقی و اغوانی منتقل است که آنها زبانهای غیر قابل تصرف هم میگویند، زیرا الفاظ این زبانها قابل

تعریف نبوده بلکه اشتقاد آن بسب اضافت زوایدی نمکن شده میتواند که بر اصل ماده فعل علاوه شود، را^{کو} ترین زبانهای این قسم اسماً تورانی است.

زبانهای آریه: السنّه آریه عبارت^{کارکار} از علم اسماً زبانهای اندرونی، هند، فارس،

افغانستان، کردستان، لغات آریه بدو حصة کلان تقسیم شده: جنوبی و شمالی،

از انجماله شق جنوبی آن عبارت است از زبانهای جنوبی آسیا که شامل سنسکرت

و فروع آن زبان هندی، فارسی، افغانی، کردی، بخاری، ارمنی، اوستائی، می باشد (۱).

(۱) نویسنده مقاله تمام السنّه جنوب آسیا را فرع سنسکرت نام بوده حال اینکه نظر به تحقیقات علمی تاریخ و آثار که شرح آن در سالنامه کابل بقلم جناب غاصل (اعظمی) و جناب (زمرازی) نشر شده زبان افغان در ذات خود منتقل و شعبه ایست از زبان قدیم (باخته) که بلخ قدیم مرکز این زبان بوده نیز گواه بروش آرین و اهل آن است.

- شق شماری آریه: مراد از زبانهای اروپائی است که به پنج حصهٔ ذیل جدا می‌شود:
- ۱ - کلیتی که باستثنای انگلیسی عباره است از زبانهای جزایر برطانیه.
 - ۲ - ایطالیائی که زبان لاتین و فروع آن زبان فرانسوی، ایطالوی، اسپانیولی برگردانی از آن جمله است.
 - ۳ - هیلینی یا یونانی: که در آن زبان جدید و قدیم یونان شمولیت دارد.
 - ۴ - وندی، که زبان روسیا، بلغاریا، بوهیمیا از آن جمله است.
 - ۵ - تیوتونی: که زبان انگلیسی، جرمی، هلندی دنارک، ایسلاندا درین قسمت شامل است.

از صفات ممتازهٔ لغات آریه است: که تماماً از اصول قابل تصریف ترکیب شده و اشتقاق در آن بوسیلهٔ ساختگی ادواتی حاصل می‌گردد که غالباً دارای معاف مستقل هم می‌باشند، این ثوابت اکثر در آخر اصل و بعضاً در ابتدای آن الحاق می‌گردند مثل آن در انگلیسی اینست: thank: بمعنی شکر کردن از آن جمله Thankful متشکر، شکر و بسیار شکر کو — بعد از آن Un thankful غیر متشکر یا غیر شاکر سپس unthankfulness عدم شکر یا عدم شکر.

هكذا Capable بسته به قدرت inapplicable غیر کافی یا غیر قادر incapability عدم بسندگی — همچنان در اسایر تصاریف لغات آریه این قانون جریان دارد (۱).

لغات سامی: زبانهای سامی بسب اینکه اکثر متکلمین آن به نسل سام بن نوح (ع) منسوب می‌شوند سامی گفته شده و زبانهای آن السند شرقی هم خوانده می‌شود.

این حصه لغات بسب اینکه زبان عربی در دیف آن واقع شده از حيث بیان

(۱) مثلاً در اتفاقی بکل بمعنی نوشتن لیکونی: نویسنده، غوره لیکونی، نویسنده بازن، لیک، عدم نوشته، نه لیکونی، نه نوشته.

و وسعت و کثرت الفاظ و دقیق تعبیر از راقی ترین زبانهای عالم است و از لحاظ اینکه قدیم ترین خزینه آثار نار بخی بشر شمرده می‌شود و توراه بعیرانی باز شده در قطارالسنّه عالم امتیاز دارد همچنان تندن با بلیها، آنورها و فنیقیها و دیگرها بیتكلمین این زبان منسوب است.

زبان‌های سامی به سه حصه سوامیدشود:

اول زبان آرامی و فروع آن سریانی و کلدانی.

آرامی زبان قدیم بابل است که کتبه‌های آن بحروف اسفینی و ابشاری در آثار و بقا‌یای بابل و آنور منقول و منقوش است.

کلدانی عیناً فرعی است از آرامی اما چون این زبان بسیار تر هور د باز پیچه لیل و نهار روزگار واقع گردیده بعضی الفاظ آن تغییر یافته است و برخی اسفرار عهد قدیم هانند سفر حضرت دانیال (ع) و غیره با این زبان باز شده و مستقل اذکر این زبان بنام آرامی کمال پی تعمقی است زیرا در هاین زبان لغت و زبان اصلی آرامی در لفظ و معنی فرق و انتحرای موجود است و نظر بالغت بابل زبان آنور ازان دور تراست.

رسال جامع علوم انسانی

آنچه در هاین سریانیها بنام زبان کلدانی یاد می‌شود با تغییر حرکات عیناً زبان سریانی است و سریانی نیز با تغییر الفاظ و افاده‌ایکه بر حسب اقتضاء از زمان دران واقع شده ذاتاً کلدانی هشداریها است. پس می‌توان ادعا نمود که زبان قدیم بابل در ابتدای امر بنام آرامی یاد شد بعد ازان بسبب اندک تغییر کلدانی خوانده شد سپس تغییر دیگری دران وارد آمده بسریانی موسوم گردید. متعاقباً در سریانی هم بعض تنوع حرکات بوجود آمده بسریانی غرف و سریانی شرقی منشعب شد.

لغت آرامی اصلی را برخی کتبه های معتبر تاریخی که در بقایای بابل و آشور
بدست آمده معرفی میکند.

وزیان سریانی بسب ترجمه کتاب مقدسیکه در قرن دوم بعدالمیح (ع) اعمال آمده و بتوجه (بسیطه) شهرت دارد محفوظ است.

دوم عبرانی: این زبان اسباب حفظ تاریخ قدیم و نزول توراه شریف امتیاز دارد
نیز متكلمن این زبان از واضح ترین ملل عالمند.

زبانیکه امروز اسرائیلیها باآن متکلمند عبرانی خالص نیست بلکه بزمان اسارت آنها در بابل بعض الفاظ آرامی و کلدانی بابلیها باآن مخلوط شده ولی محور تمام مؤلفات این زبان همان عهد قدیم است که فیلسی و قرطجی را هم ازان منشعب باید دانست و اکنون هر دو زبان اخیر الذ کمرده اند.

سوم عربی: این زبان از بلند ترین زبانهای سامی است.

عربی در زمانه های ما قبل اسلام در شبه جزیره نمای عرب محصور بود ولی این زبان از آغاز ظهور دیانت مقدس اسلامی به نشر و روزگار وسعت خود شروع نموده بسبب فتوحات مشهور اسلامی پیشتر حضن معمور عالم را معمور کردانید و روزی از وسط هند تا بوغاز جبل الطارق شرق و غربیاً و از بحر سیاه تا بحر عرب شمالاً و جنوباً در تمام عالم متعدد آنوقت عمومیت داشت.

حروف عربی در زد عجمی‌ها نیز مستعمل است بلکه بعضی از آنها هانند آثار غیر قابل تغیر قرار یافته زبان حالية بلاد حبشه هم فرعی است از عربی و فروع آن حلا چندان دارای اهمیت نداشتند.

خلاصه قرآن عظیم نگذاشت تا این زبان مانند دیگر زبانها مورد تغیرات واقع شده بشعیات سوا شود.

واضح ترین صفت لغات سامی اینست که اصول آن از سه حرف نابت الاشتقاء مرکب باشند و در حروف آن تغیری وارد نمی‌آید بلکه نوع دلات به تغیر حرکات آن موقوف است مثال آن در عرب (قتل) اصلی است متضمن معنی کشن که بسبب تغیر حرکات چندین مشتقات افعال و اسماء صفات ازان افاده می‌شود.

مثالاً (قتل) فعل ماضی معلوم (قتل) فعل ماضی مجهول (قتل) مصدر و (قتل) معنی دشمن، شجاع، نظير، و (قتل) جمع کشتگان همچنان قتل، بعضی ایکی ازین حرکات طوالت باشند خوانده می‌شود (قاتل) و (قاتل) و (قتيل) و (قتول) و (قتال) و (قتال) و (قتل) الخ.

از فاجعه دیگر، این زبان در اشتقاء خود از طریق اخلاق ادوات، بازبانهای آربائی شرکت دارد ولی بزرگترین قسم اشتقاء آن طوریکه ماستیم بوسیله همان تغیر حرکات است و لاحظ اینکه اخلاق ادوات با معنی قبول کرده نباشند از لغات آربائی امتیاز دارد.

اما فصیح زین و وسیع زین و دقیق زین اعمات عالم از حيث تعبیر زبان عربی است بعد ازان یونانی ولا تیپ سپس جرمی پیان فرابت دارد لاین عربی اکنون برای وضع نامهای نواز قسم الاجزاء اعماق و مطالعات و مکافات وغیره محتاج دیده می‌شود پس اگر این نظریه نمی‌بود ما هرگز نزد نهل شنیم کاروین اگهای مگوئیم: عربی از هر جهت دقیق زین و وسیع زین لغات عالم است.

زبان فرانسوی بعد از تنقیح اکادمی فرانسه از سایر لغات خصوصاً در قسم سیاسی و مخابرات دولتی از حيث تعبیر، دقیق زین زبانهای قرار یافت و دولت عالم آنرا زبان سیاسی خود تسلیم نمود.